

העם

אותר להפר חוק!

שני אורחים הפרו את החוק. שניהם טענו שהם עושים זאת מפני שהאמת קודמת לכל, ומפני שאינם מוכנים להשלים עם מעשה חול.

אך מה רב היה ההבדל ביניהם! אורי דיווין, שנידון לשמונה חודשי מאסר, חזר לבית הסוהר, אחרי שבית המשפט הצבאי העליון סירב לשחררו בערבות. הצעיר, שהפסיק את לימודיו כדי להתמסר למאבק ערבי הגליל נגד הפקעת אדמותיהם, הלך בדרך הסבל בעיניים פקרות, חות, בידעו כי ידו הנחושה של השלטון תכה בו במלוא המחק.

דויד בן-גוריון תבע בקולו קולות שיאסרו אותו בעוז הפרת החוק, אך הוא ידע היטב שאין כל אפשרות כזאת. הוא נהנה מחסינות פרלמנטאית מוחלטת, שגם הוא עצמו אינו יכול לחתור עליה. אין גם כל סיכוי שרוב הכנסת יחליט לבטל את חסינותו. כל דבריו היו, איפוא, התפארות ריקה.

בשעה שדיווין נמק בבית הסוהר, התהלך בן-גוריון כגיבור בועזות מפא"י, ונאמניו ערכו תהלוכות נצחון ליליות אל ביתו. באותה תה שעה עצמה הפר בן-גוריון את החוק מדי יום ביומו, ביצע את אחת העבירות הבטחוניות החמורות ביותר שאירעו אי פעם במדינת ישראל. הוא מסר לפירסום יומיומי את ספרו של חגי אשד.

הקטעים שפורסמו אמנם אושרו עלידי הצנזורה — אך כל מילה בהם הייתה הפרת חוק חמורה. הם מפירים את הסעיף בחוק בסחון המדינה, המסיל עונש כבד על כל פקיד ממשלתי המעביר חומר כלשהו (גם לא-סודי) לאדם שאינו מוסמך לכך. על סמך סעיף זה נשלח לבית הסוהר חי חסי דוב, ארכיבר צעיר של משרד המשפטים, שנענה לרחף פטריוטי ומסר לפירסום ב-העולם הזה מכתבים בלתי-סודיים על קווי ניהול שנקראה להגנה על עדה השקר יחזקאל סהר.

ספרו של חגי אשד מורכב מחומר שנלקח על-ידו, בהיותו פקיד מדינה, ולפי הוראת שר-הבטחון דאז, מארכיונים סודיים ביותר של צה"ל, משרד-הבטחון, משרד ראש הממשלה ומשרד-החוק. זוהי הפרת-חוק משוטת, ברורה, גלויה.

חרב פיפיות. אשד עצמו אינו גיבור, לא מסר את הדברים לפירסום על דעת עצמו. הוא מסתתר מאחורי גבו של דויד בן-גוריון. בן-גוריון הוא המפרסם. כך הוכנסה ממשלת ישראל — ומדינת החוק כולה — למבוי סתום. אדם אחד מסר מדי יום את חוקיה בגלוי, בחיך של ליגלוג ובציפוף על הכל. הוא יודע שהוא מחוסן, ושגם אילמלא היה מחוסן, לא היה איש מעז לגעת בו.

והי חרב-פיפיות. כי הפרת-חוק זו מצד האיש, שהתיימר לגלם את בטחון-ישראל במשך 15 שנה, קוראת לכל אורח בישראל: מותר להפר את החוק, אם אתה מאמין כי הצדק הוא לצדך.

מדיניות

סחורה תאורת דם

שר-החוק: אדוני הקאנצלר, איננו יכולים לעמוד בפני הלחץ המיצרי. עלינו להפסיק את הטיעון הצבאי לישראל. אני חושש מפני התגובה הישראלית. היא עלולה להשיחיר את פנינו בעולם ולהזיק מאד ליחסי החוץ שלנו.

הקאנצלר: אל תדאג. תציע להם כסף. שר-החוק: אדוני ממין שהם יס תפקו בכסף, אחרי שניתן להם קטירת לחי כזאת? הקאנצלר (בתנועה של זילזול תהומי): היהודים? היהודים תמיד יקחו כסף!

איש אינו יכול לדעת אם אמנם התקיימה שיחה מעין זו בבוך, לפני שבועיים. אולם אם נתקיימה, הוכח בינתים כי הקאנצלר הצטיין לפחות בהבנת היהודים העומדים בראש מדינת-ישראל. כאשר נזון משבר ירושלים—בון בכנסת, בשבוע שעבר, לא חסרו דברים בוטים. המי משלה השמיעה מילים כחורבנות. לב כל יהודי יכול היה להתמלא גאחה על ממי שלתו.

אך בעלי האון הפוליטית שמו לב לכך שלא היתה במילים הבוטות כל התחייבות.

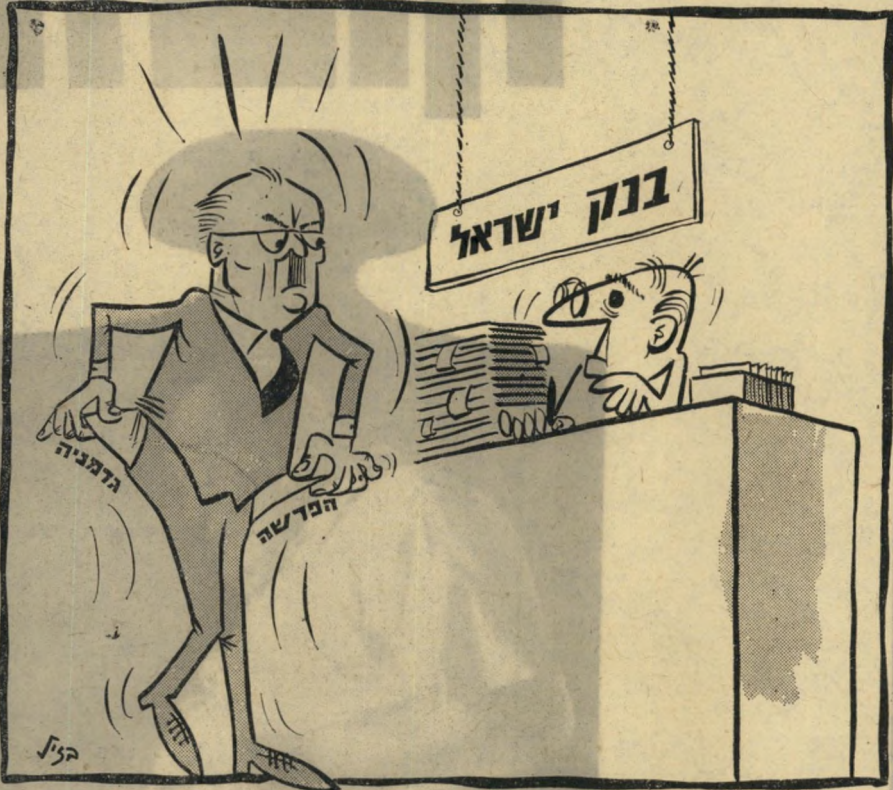
לא הוסקו היחסים עם גרמניה המערבית, לא נאמר דבר על מה שיקרה אם גרמניה לא תשנה את עמדתה.

זה לא היה, כמובן, מיקרה. כי לפני כן הציעה ממשלת בון לישראל 20 מיליון דולאר במוזמנים — סכום ההזמנות הצבאיות שלא בוצעו עדיין לפי ההסכם הסודי בין גרמניה לישראל.

כשממשלת ישראל רואה דולארים, היא לוקחת אותם. היא יכלה להעמיד פנים גאות, להכריז על החלטתה הנחושה שלא להיכנע. אך אותו רגע כבר דיגדגו לה הידיים. כי כסף זה כסף.

השבוע קבעו סקויד בון בסיפוק כי יש ראל ויתרה על "עמדתה הנוקשה". מאחורי הקלעים התנהל משאומתן. השגריר שינעה, ראש משלחת ישראל בבון, הודיע בראיון כי הוא מתכוון לחזור לגרמניה ולחחום שם על הפרוטוקול האחרון של השילומים. וע' תוני ישראל בישרו בכותרות יומיות שמנות שבון תתקם בעבד-אל-נאצר. כאילו לא קרה דבר.

מדיסחר אויבמן. אם כל זה לא הספיק כדי להרוס את שארית הכבוד שרחש העולם לישראל, הרי בא השבוע גילוי נוסף.

"תנו לי אשראי לארבע שנים!"

עורך שבועון גרמני סיפר השבוע בטל-ביזיה של ארצו, על סמך מקורות מהימנים, כי גרמניה המערבית הסכימה לספק את הנשק לישראל תמורת הבטחת בן-גוריון לחסות על שליטי גרמניה המערבית במשפט אייכמן.

הדבר עצמו היה סוד גלוי בימי משפט אייכמן. גדעון האונגר, שליחו האישי של בן-גוריון במשפט, מנע בכוח את הבאת כל העובדות שיכלו להשחיר את שליטי בון — ובכללם האנס גלובקה, ידי ימינו של קונרד אונאר, פרשן חוקי נירנברג בזמן השלטון הנאצי.

ממשלת מזרח-גרמניה שלחה למשפט זה שליח יהודי רמ-מעלה, שנתקל בקיר אטום. האונגר ואנשיו העליבו אותו גלויות, התייחסו אליו כאל שליח אויב. כך הוחמצה הזדמנות של זהב לקשור קשר ראשון — ועל מישור הגון — עם המדינה שהפכה לאחרי-מכן בת-בריתו של עבד-אל-נאצר.

אם פיקפק מישוה באמיתות הסיפור על ההסכם המחפיר, הרי בא משרד-החוק הישי-ראלי והכחיש אותו רישמית. ואין הוכחה טובה יותר לאמיתותו של סיפור מאשר הכי חשתי על-ידי משרד החוק. הוכחה נוספת: אישור מטעם פראנץ-יוף שטראוס, ידידו של שמעון פרס וחסי החנינה לנאצים. הוא הודיע בפירוש שמשלוחי הנשק עזרו לגרמניה למנוע את הפיכת משפט אייכמן לבמת תעמולה נגד גרמניה המערבית.

כמו בימי אייכמן עצמו: סחורה תמורת דם.

תוכנית-הפעולה של מחנה בן-גוריון לעתיד המייד: דרישה לכנס מושב שני של ועידת המפלגה, לפני יובל שתי רשימות של מועמדים לכנסת. בראש רשימתם יציבו את דויד בן-גוריון, אשר יסרב להופיע בראש רשימת המרכז, שתוגש על-ידי אשכול. הוועדה תידרש לבחור בין שתי הרשימות בשלמותן. מתוך יחסי-הכוחות הקיימים, ברור כי אין לרשימת בן-גוריון סיכוי לזכות ברוב קולותיהם של חברי הוועדה.

לפני כן, מקווה אשכול להשלים את שיחותיו על המערך, להביא לאישור מזכירות מפא"י את פריטי ההסכם על חלוקת העמדות השלטוניות לאחר הבחירות. תפנית חדשה, המסתמנת כאפי-שרית ביותר: הוא יודיע לאנשי אחדות-העבודה, שבניגוד לעמדתו עד כה, הוא מוכן להעניק להם עמדה מרכזית במשרד הבטחון. במיקרה זה: תיווצר משרה חדשה, של סגן ראש הממשלה לענייני בטחון. המועמד לתפקיד זה: ישראל גלילי.

יתכן בכך זאת פגישה בין לוי אשכול לבין לודביג ארהרד. ממשלת בון תתמיד בהצעות הפיצויים לישראל, אם כי לא תהיה מוכנה לחוש את מישלוחי הנשק. מסיבות של נחיות בינלאומית, מעוניין ארהרד למנוע — בתנאים שלו — את חיסולם המוחלט של היחסים עם ישראל. בירושלים עצמה תגבר הנכונות להסדר.

אחת ההפתעות, במיקרה שתיערך הפגישה: לא ישותף בה שמעון פרס. סגן שר הבטחון, שהופיע עד כה כמרכז המדיניות הגרמנית של הממשלה, נחשב עתה כמסור.

גל להקשות על הסדר-פשרה, בו לא ישתפו לוי אשכול.

יונמך הטון בי מפע ההכרזה הישראית, בכל הקשור לי האליה, יובלי הירדן. האזהרות המושמעות בפי דוברי ממשלת ישראל יהיו מאופקות יותר, ולא ידובר על מלחמה קרובה. הסיבה: ארצות-הברית מרוגזת ממסע האימים הישראלי, סבורה כי הוא עלול ללבות אש, במקום להרתיע. יחד עם זאת יימשכו הבידורים המעישיים בדרג הגבוה ביותר בישראל, כדי לגבש עמדה כל-פי ההטייה.

צפויה הסתערות מחדשת של הדתיים על ריכוזי העולים. הם יקימו בתי-ספר למלאכה ומועדוני-נוער, אשר ישמשו בסיס לפעילות מפלגתית, לקראת הבחירות לכנסת ה-17. קיבלה לא מזמן תור-מה של שני מיליון דולאר מאי-העסקים האמריקאי אוס קר גרוס, אשר היתנה תנאי אחד בלבד: הכסף ינוצל ליחידן מקצועי בקרב העולים.

מזכיר ההסתדרות אהרן בקר יזום שורה של החלטות במוסדות ההסתדרות, שמטרתן מניעה חוקית של הופעת סיעת חרות בבחירות להסתדרות. בין השאר: תועבר החלטה, האומרת כי לא תוקם סיעה בהסתדרות, אם זו קשורה במפלגה אנטי-פעולית. החלטה נוספת: כל חבר הסתדרות, הרשום גם כחבר הסתדרות העובדים הלאומית, ייחזק מפיקס-הבזורים של ההסתדרות הכללית.

אחדות-העבודה תלחץ למען חקיקת חוק, אשר יחייב את כל המפלגות לפרסם את תקציב הבחירות שלהן, וכן יגביל את מערכת-הבחירות לשישה שבועות בלבד, לפני יום ההצבעה.

פעולת הזדהות רבת ממדים עם אורי דיווין מתארגנת לקראת שבת זו. חוגי נוער מתכוננים לארגן מסע אל בית-הסוהר, בו יושב דיווין, לעודדו בשירה בציבור מתחת לחלון תאו. המסע יצא בשבת בבוקר, בשעה 10.30, מיכר מלכי ישראל בתל-אביב.

המערך הימני בין תנועת החרות והמפלגה הליברלית יקום רק אם יקבלו אנשי חרות את תביעת הליברלים להרי כיב רשימה משותפת לבחירות לכנסת על כספים של שוויץ. אחרי שמרכז המפלגה הליברלית ייפה ברוב של 59% את ידי הנהלה לנהל משאומתן עם חרות על הקמת המערך, יקחו מנהלי המשאומתן בחשבון את האפשרות של פרישת האגף הפרוגרסיבי מהמפלגה הליברלית. ית-בוע שגם במקרה זה תורכב הרשימה לכנסת בייצוג שחה לחרות ולליברלים, תוך התחייבות מפורשת מצד הליברלים שאם המפלגה הפרוגרסיבית תופיע בנפרד לבחירות, יתפסו מבין הליברלים שיבחרו לכנסת ברשימה משותפת, אותו מיספר של צירים בו יזכו הפרוגרסיבים. תובעי המערך בקרב המפלגה הליברלית עדיין מקווים שמתנגדיו לא יפרשו, בגלל חוסר-האפשרות לגייס כספים לי-הופעה ברשימה עצמאית.